

Ян Хус

1370 - 1415

ПОРТРЕТ на чешкия реформатор ЯН ХУС

Ян Хус е роден през октомври 1370 г. в с. Хусинец, Чехия. Завършва Карловия университет в Прага и става професор, а след това и директор на университета. Ръкоположен е за свещеник и проповедник във Витлеемската църква в Прага.

Под влияние на Божието Слово, а също и на съчиненията на великия християнски писател Уиклиф, започва да изобличава беззаконията и порочността на римокатолическото духовенство, включително кардиналите и самия папа. При това той отделя особено внимание на следните изводи:

- Висш авторитет за вярващите е не римският папа, а Божието Слово.
- Евангелието трябва да е единственият източник на вярата.

- Основател на Църквата не е Петър и не е папата (както е учила и продължава да учи римокатолическата църква), а Христос.

- "Властта на ключовете" получават не Петър и неговите приемници, а Църквата, чийто представител е Петър.

- Няма разлика между епископите и презвитерите.

- Свещениците не могат да прощават грехове - на това е способен само Бог.

- Симонията, т.е. продаването и купуването на църковни длъжности, индулгенции и т.н., подлежи на осъждане.

- Ян Хус отрича учението на Католическата църква, че за миряните причастието трябва да включва само хляб, и като посочва примера с Христос, изисква Господната вечеря да се отслужва с хляб и вино.

Тези мисли, които впоследствие прерастват в учение, Ян Хус излага в пламенните си проповеди, които се отличават със сила и простота. Те събуждат народното религиозно съзнание и привличат към него стотици хиляди сърца. Огромни тълпи се стичат да го слушат.

Но колкото по-голяма е популярността на Ян Хус, толкова по-силна е омразата на католическото духовенство към него. Следствие от това са съдът над Хус, който назначава папата, изгонването му от Прага, хвърлянето му в затвора, съдът над него по време на църковния събор в Констанца и накрая изгарянето му през юни 1415 г. като злостен еретик.

Разбира се, с Ян Хус се случва това, което се случва с много други велики мъже на вярата: "Тези, за които све-

тът не беше достоен, се скитаха по пустините и планините, по пещерите и рововете на земята..."; "Други пък изпитваха присмех и бичувания, а още и окови, и тъмници; с камъни биваха убити, с трион прерязани, с мъки мъчени; умираха, заклани с нож..."

В най-решителния момент от неговата принудителна смърт епископите му нареждат да падне на колене и вземат чашата, която държи в ръце:

"О, Юда, напуснал съвета на мира и съединил се с юдеите! Днес ние вземаме от теб чашата на изкуплението."

Хус отговаря, че се надява още днес да пие тази чаша в небесното царство. В писмото си от 10 юни 1415 г. той пише до вярващите в Прага: "Колко е бил милостив Господ към мен и как пребъдваше с мен при великите изкупления ще разберете, когато се срещнем при Бога."

Явно Хус вярва не само в общото спасение, станало възможно благодарение на Христовата смърт, но и в личното, което е възможно само чрез вяра в Иисус Христос. Затова и за него се отнася словото: "Вярващите в Него имат вечен живот." Несъмнено душата му е станала наследница на онова блажено място, където са душите на убитите заради Божието Слово, за които говори апостол Йоан.

Апостол Павел пише: "Братя, бъдете всички подражатели на мен и внимавайте в тези, които живеят така, както имате пример в нас." Ян Хус е тъкмо от тези хора, които постъпват според образа, разкрит в апостол Павел.

Ето защо в живота и смъртта на Хус, а също и в неговите трудове има много ценни уроци за християните.

Християнинът трябва постоянно да бъде настроен за молитва

В дейността си като професор Хус постоянно се моли. Когато започва лекциите си "За Ломбардовите книги", Хус казва: "Отец, Син и Свет Дух, единен Бог, Които присъства в началото на четене на моя курс, нека бъде тук и днес. В Негово име аз предлагам темата на тази книга и казвам: ако на някой от вас не достига мъдрост, нека иска от Бога, а тъй като аз самият много се нуждая от мъдрост, имам нужда да искам това." Това е молитвата на професор, който се моли за мъдрост, за да изпълни дълга си! Когато се отправя към съда, Хус пише на приятелите си в Прага: "Поради вашите верни молитви Спасителят

Всеки, който по-овестно се запознае с обстоятелствата, при които става изгарянето на Ян Хус, трябва да признае, че никой, още от времената на Христос не е толкова подобен на Него в приемането на смъртта, както Ян Хус.

ми дава мъдрост и твърдост в Святия Дух, за да устоя и те да не могат да ме склонят да мина на измамната страна." В друго писмо до Прага, вече от Констанца, той приканва: "Моля ви усилено да се молите на Господ Бог Той да ми даде мъдрост, търпение, смирение и мъжество да устоя в своята правда." Във всичките си писма Хус моли да го подкрепят в молитва. Докато е в затвора, пише: "Няма човек, с когото бих могъл да се посъветвам, освен милосърдния Господ Иисус."

Когато в деня на смъртното наказание го отвеждат в събора, той през цялото време се моли.

Когато прочитат присъдата му, Хус възкликва: "О, Всемогъщи Боже, каква присъда произнасят над мен!" И склонил глава, той се моли за тези, които са го осъдили. Когато го водят към смъртта, той пее химни и се моли. Когато вижда кладата от дърва и слама, Ян Хус три пъти пада на колене и се моли: "Иисусе Христе, Сине на Живия Бог, Които страда за нас, смили се над мен!" Когато палачът забива подготвената греда в земята, устните на Ян Хус изричат ясни гуми на молитва. Пламъкът се издига... Хус отново възкликва: "Христос, Сине на Живия Бог, смили се над мене!" Той започва да пее духовна песен, но вятърът насочва пламъка към лицето му и Хус замлъква... Това е мъж на молитвата. Ето защо е разбираема необичайната духовна сила, която проявява този борец за Христовата истина.

Християнинът трябва да има дух на саможертва

Още от младостта си Ян Хус е повлиян от гумите на апостол Павел: "Но макар че се принасям аз като възлияние върху жертвата..." Говори се, че веднъж, още като момче, когато се връщал от училище, спрял за почивка близо

Хенрих

ПОРТРЕТ НА ЧЕШКИЯ РЕФОРМАТОР ЯН ХУС

Продължение от стр. 17

до една скала, Хус бил застигнат от неочаквана буря. Майка му, притеснена за сина си, отишла да го посрещне и го намерила при скалата в момента, когато светкавица ударила близкия храст и той се запалил. Докато майка му го карала по-бързо да се приберат, младият Ян гледал замислено горящия храст и казал: "Виж, и аз като този храст чрез огън ще напусна този свят." Въпреки че това може да е легенда, дим без огън няма.

Неведнъж в писмата си, много преди да го изправят пред съда, той споделя: "Готов съм да умра заради истината."

Молят го да се отрече от възгледите си както неговите приятели, така и противници, рицари, графове, кардинали, самият император и целият събор. Тези настойчиви подкани се повтарят многократно и в тържествена форма, звучат също и при самата клада. Но Ян Хус устоява.

Когато четем за приготвянията му за кладата, се удивляваме на неговото настроение: сякаш изпитва

духовно удовлетворение от това, което палачите извършват над него.

Чешкият литературовед и историк В. Флайшганс, биограф на Хус, пише за последните часове на великия реформатор: "Хус трябваше да се качи на мостчето... Отначало свалиха грехите му и му сложиха свещеническа одежда. Когато го обличаха, Хус каза, че и над Христос са се подигравали... След това обявиха, че Църквата го лишава от всички църковни права и го предава на светската власт да произнесе присъдата над него. Казаха: "Даваме гушата ти на дявола." Хус отговори: "А аз я давам на милостивия Господ Иисус Христос!" След това донесоха бяла висока хартиена шапка, от едната ѝ страна бяха нарисувани дяволи, които се бият за осъдената гуша, а на другата беше написано "Архиеретик" и я сложиха на главата му.

Хус каза: "Господ Иисус Христос заради мен, нещастния и недостойния, се съгласи да носи много по-тежък венец от тръни и да приеме най-позорната смърт. Затова, заради правдата на Свящото Му име ще понеса с желание тази много по-лека корона."

Списание „Прозорец“ в Интернет

На този адрес можете да прочетете материалите от всички издадени досега броеве на Вашето списание.

Преди да разпалят огъня, Хус възкликва: "Господи Иисусе Христе! Искам смирено и радостно да понеса тази страшна и жестока смърт заради Твоето благовестие и проповедта на Твоето Слово!"

Християнинът трябва да има чист и безупречен живот

Личният живот на Ян Хус е безупречен и чист. При цялата си ярост враговете не могат да намерят в живота му нещо, за което да го упрекнат. В посланията си той постоянно поучава християните да живеят свято и да се пазят от греха. Известни са и думите му в стихотворна форма: "Искаш ли да се опазиш от разпуснатост? Пази се от мястото и времето, защото времето и мястото водят хората към всякаква разпуснатост."

Ако човек има време, т.е. излишък от време, се появяват греховни мисли. Празнотата поражда грях. Характерът на мястото, където се намира, също има огромно влияние върху вътрешното състояние на човека.

Моят го да се отрече от ученията си както неговите приятели, така и противници, рицари, графове, кардинали, самият император и целият събор. Тези предложения многократно се повтарят, молбата звучи и при самата казда. Но Ян Хус устоява.

Християнинът трябва да бъде неуморен проповедник на благовестието

Ето какво пише Ян Хус в "Постилите": "Милостивият Проповедник Христос, притискан от тълпата около езерото, влезе в ладията и като седна, учеше народа. В това Той показва голямото си желание да ни спаси и изяви свободата на святата проповед, която е възможна и в пустинята, и около езерото, и при залива, и край морето, и в стаята, и в храма - навсякъде, където хората искат да слушат... Аз проповядвам в градовете и замъците, в полетата и горите и ако можех, щях да проповядвам и от ладията подобно на Спасителя. Ревността на Ян Хус да проповядва Божието Слово напомня апостолската.

Когато го изгонват от Прага, Хус тръгва към вътрешната част на Чехия и живее в така наречения Кози замък. Пътува из селата и проповядва. Там, където свещениците не позволяват да се проповядва в църква, той поучава

Божието Слово из горите, по пътищата, между оградите. Използва църковните празници, където се събират много хора, които тръгват след него пеша, на коне, и с каруците си. С когото и да се срещне Ян Хус, се старая да му повлияе, като му разяснява евангелските истини. Той пише няколко малки трактата за пазачите си в затвора. За единия, който се нарича Яков, пише "За покаянието". За Робърт, на когото предстои сватба, са текстовете "За съпружеството" и "За смъртния грях". На Юриу посвещава "За познанието на Бога и любовта към Него" и "За трите врага на човека и седемте смъртни греха".

Християнинът трябва да бъде твърд в решимостта си да следва Христос

Ян Хус пише: "Затова ще тръгнем след Христос, Него ще слушаме, върху Него ще основаваме вярата си, надеждата, любовта и всичките си добри дела, в Него ще се възглеждаме като в огледало, към Него ще се стремим с всичките си сили. И ще чуем как Той ни казва: "Аз съм пътят, истината и животът." Пътят - в примера, истината - в обещанието и животът - във въздаването. Пътят - който тръгне по него, няма да се изгуби; истината - това, което Той е обещал, ще го изпълни; а животът във въздаването е всъщност вечният живот. Той е пътят, който води към спасението; Той е истината, която свети на верните в мрака; Той е вечният живот, който ще живеем в радост навек. Към този живот и по този път аз искам да вървя и да водя след себе си другите."

Иван Треханов